

ŻYCIE GOSPODARCZE

Zebranie gospodarcze w Lipsku. Zebranie przedstawicieli przemysłu uspołecznionego w strefie sowieckiej, składające się z kierowników przedsiębiorstw, doradców przemysłowych i przedstawicieli zrzeszeń pracowników powzięło szereg postanowień o zasadniczym znaczeniu.

Uchwalono: 1. sporządzenie planów produkcji i finansowania w ramach ustalonych przez niemiecką komisję gospodarczą planu ramowego dla każdego zrzeszenia i dla przedsiębiorstwa;

2. stworzenie wydziału planowania we wszystkich przedsiębiorstwach uspołecznionych, które składać się mają z najlepszych robotników i urzędników. Tą drogą dąży się do lepszego zorganizowania i prowadzenia prac, oraz zapewnienia skrupulatnego wykonania ustalonego planu;

3. zaprowadzenie systematycznej kontroli planu we wszystkich przedsiębiorstwach uspołecznionych przez zastosowanie najbardziej postępowych statystycznych i propagandowych środków;

4. powołanie do pracy z każdego przedsiębiorstwa jednostek najaktywniejszych, które by się przyczyniły do wynalezienia najbardziej postępowych metod w wyścigu pracy, podniesienia produkcji i obniżenia kosztów własnych przedsiębiorstwa;

5. opracowanie norm produkcyjnych we wszystkich przedsiębiorstwach. Ma tu być zapewniony głos współdecydujący zrzeszeniom pracowników i doradcom fachowym;

6. wykorzystanie wszystkich możliwości dla podniesienia poziomu wynagrodzenia. Dla wyróżniających się i uzdolnionych przewiduje się stanowiska kierownicze;

7. wykorzystanie wszystkich możliwości dla polepszenia warunków społecznych; chodzi tu szczególnie o ochronę pracy kobiet i młodocianych;

8. zaprowadzenie współzawodnicstwa w większych ośrodkach fabrycznych celem wyszkolenia kadr przyszłych fachowców.

Zebranie kierowników przedsiębiorstw, doradców fachowych i przedstawicieli zrzeszeń pracowników uznaje w pełni doniosłość programu odbywy w myśl zasad partii demokratycznej (Deutsche Einheitspartei) i zobowiązuje się wypełnić wszystko, by zawarte w tym planie zagadnienia społeczno-gospodarcze zrealizować dla polepszenia bytu warstw pracujących.

Nowa organizacja przemysłu węglowego w sowieckiej strefie okupacyjnej. Z inicjatywy komisji gospodarczej odbyła się konferencja przedstawicieli przemysłu węglowego, na której postanowiono utworzyć centralny zarząd dla górnictwa w strefie sowieckiej. Zarząd ten ma przeprowadzić racjonalne planowanie w górnictwie. Nie kierując się granicami poszczególnych krajów, a biorąc jedynie pod uwagę gospodarcze i geologiczne względy dbać on ma również o sprawy rozdziału materiałów i narzędzi dla zakładów fabrycznych celem podniesienia produkcji.

Na miejsce dotychczasowej organizacji przemysłu węglowego utworzono 8 odrębnych komórek organizacyjnych (Revierereinheiten), które nie są krepowane granicami poszczególnych krajów, a obejmują kopalnie węgla brunatnego, wytwórnie brykietów itp. zakłady poboczne w granicach strefy sowieckiej. Kopalnie węgla kamiennego Zwickau — będą tworzyły odrębną jednostkę pod nazwą „Zarząd węgla kamiennego Zwickau“.

Poszczególne komórki organizacyjne (Revierereinheiten) składają się z zespołu zakładów produkcyjnych (Werkseinheiten). Do takiego zespołu

należą zwykle jedna kopalnia, jedna brykietownia itp.

Na czele zespołu zakładów produkcyjnych (Werkseinheiten) stoi dyrektor, który podlega dyrektorowi nadrzędnej komórki organizacyjnej (Reviereinheit). Dyrektorzy komórek organizacyjnych są odpowiedzialni z kolei przed naczelną władzą zarządu głównego całego przemysłu węglowego strefy sowieckiej.

Każda komórka organizacyjna (Reviereinheit) jest jednostką prawa publicznego, a dyrektor jej jest przewodniczącym rady zarządzającej składającej się z przedstawicieli rad zakładowych, inżynierów i techników w ilości 11—15 osób.

Nowy ustrój organizacyjny nie zmierza w żadnym wypadku do usunięcia wpływów poszczególnych krajów, lecz przeciwnie, dąży on do współpracy harmonijnej całości.

Plan dwuletni i Berlin. Celem przedyskutowania planu dwuletniego odbyło się w Berlinie szóste zebranie niemieckiej komisji gospodarczej.

W zastępstwie znajdującego się na wywczasach Henryka Rau przewodniczył Fryc Selbmann. W zagajeniu zaznaczył on, że tylko drogą potężnej rozbudowy gospodarczej, która wymaga dużych inwestycji, można osiągnąć uzdrowienie gospodarki pokojowej. Jako główny referent przemawiał Walter Ulbrich. W swym przemówieniu zaznaczył on, że przez plan dwuletni powstała wreszcie możliwość gospodarki planowej na dłuższą metę. Oświadczył też, iż pierwotnie zamierzał opracować ogólnoniemiecki plan gospodarczy, ale wobec wprowadzenia na zachodzie reformy walutowej i przygotowań anglo-amerykańskich do powołania do życia osobnego rządu Niemiec Zachodnich musiał się na razie ograniczyć, opracowując plan przeznaczony zasadniczo dla strefy okupacyjnej sowieckiej. Plan jego posia-

da jednak dużą elastyczność i może łatwo być zastosowany do całych Niemiec. Podnosi się również potrzebę wcielenia Berlina do planu i podtrzymania stosunków gospodarczych z Niemcami zachodnimi. Plan nie porzasta na podawaniu suchych liczb, ale informuje ludzi pracy o zmianach w gospodarce krajowej. Chodzi o to, by wyjaśnić robotnikom, urzędnikom, technikom i inżynierom niemieckim, że robotnik w okupacji sowieckiej ma decydujący wpływ i że w przedsiębiorstwach uspołecznionych nie ma wyzysku kapitalistycznego. Podkreśla znaczenie planu jako czynnika organizacji, mobilizacji sił, wykorzystania rezerw i rozbudzenia inicjatywy mas pracujących. Przewiduje się — podniesienie produkcji na 87% w stosunku do roku 1936.

Wydajność pracy ma w r. 1950 być o 30% wyższą niż w r. 1947. Koszta własne produkcji uspołecznionej mają się w tym samym czasie obniżyć znacznie. Powiększona będzie przede wszystkim produkcja artykułów o charakterze podstawowym, przez co wzrosnąć ma również fabrykacja tak potrzebnych maszyn rolniczych, nawozów sztucznych, lekkiego przemysłu eksportowego i wytwórczość różnych przedmiotów użytku codziennego. W tym celu musi np. podnieść się produkcja stali. Zwiększyć się muszą transporty, rozbudować kopalnictwo, szczególnie wydobycie węgla itd.

W gospodarstwie rolnym chodzi o podniesienie produkcji z hektara przy równoczesnym powiększeniu areału uprawnego oraz stanu inwentarza. Dla małych i średniorolnych gospodarzy, przede wszystkim dla licznych osadników, którym reforma rolna dostarczyła warsztaty pracy, powstać muszą stacje wynajmu maszyn. Musi też być dla nich zorganizowana samopomoc oraz spółdzielczość rolnicza. Robotnicy rolni i mali osadnicy przejąć mają kierownicze stanowiska

w organizacjach rolnych z rąk większych właścicieli gospodarstw. Co do handlu międzynarodowego podkreślono, iż nawiązano już kontakt handlowy z 19 krajami. Tak np. Polska, Jugosławia, Włochy, Czechosłowacja, Z.S.R.R., Szwajcaria, Holandia, Szwecja, Belgia i Dania dostarczyć mają Niemcom kolorowego metalu, bawełny, wełny, farb tekstylnych, nawozów sztucznych, węgla, koksu, farb, garbników i artykułów spożywczych, podczas gdy Niemcy zobowiązały się dostarczyć nawozów, chemikaliów, maszyn i części wymiennych. Ulbrich omawiał dalej sposób wykonania planu i wskazywał, jakie przedstawia on znaczenie dla Berlina, zaznaczając że chociaż Berlin w dwuletnim planie nie jest wymieniony, to jednak przedsiębiorstwa całego wielkiego Berlina mogłyby zmieścić się w jego ramach.

Zadaniem socjalistycznej monopartii Niemiec jest wypracowanie planu dla gospodarczej odbudowy Berlina oraz uświadomienie ludności, że musi ona żyć z pracy rąk własnych. W końcowej rezolucji zebranie przyjmuje przedstawiony mu plan za podstawę pracy i wzywa kompetentne czynniki oraz szeroki ogół do żywej wymiany poglądów i owocnej współpracy.

Reforma podatkowa na zachodzie. Rozporządzenie Rady Kontrolnej odnoszące się do opodatkowania, które obowiązywało do niedawna, a wydane zostało wiosną 1946 r., okazało się w praktyce bardzo uciążliwe dla podatników. Wywołało ono ze strony kół gospodarczych Niemiec zachodnich sprzeciw i żądania zmian. Obecnie łącznie z nową reformą walutową wprowadzono również zmiany w opodatkowaniu. Odnoszą się one szczególnie do podatku dochodowego, samorządowego, majątkowego i spadkowego. Zmiany dotyczące trzech pierwszych podatków obowiązują od za-

raz a odnoszące się do podatku spadkowego od 31. 12. 1948 r.

Mimo dokonanych obniżek opodatkowanie będzie jeszcze wyższe niż w r. 1939, w stosunku jednak do okresu dopiero co ubiegłego nastąpi ulga dla podatnika i podniesie się opłacalność pracy. Należy też zaznaczyć, że nowa reforma podatkowa stosuje przy podatku dochodowym silnie progresywne stawki przy wyższych dochodach. Dla osób inwestujących, które prowadzą prawidłową księgowość, przewiduje się ulgi.

Ogólnie biorąc, opodatkowanie, wprowadzone świeżo w życie, obciąża mieszkańca Niemiec zachodnich nieco więcej, niż to przeciętnie czyni obowiązująca taryfa podatkowa w Anglii.

Zmiana waluty w okupacji sowieckiej. Dnia 24 lipca, szef sowieckiej strefy okupacyjnej Niemiec wydał rozkaz dotyczący zakończenia reformy walutowej w swej strefie (łącznie z sektorem sowieckim Berlina).

W myśl rozkazu wprowadza się z dniem 25. VII. na całym obszarze sowieckiej okupacji Niemiec nową markę niemiecką (Deutsche Mark) emitowaną przez „Deutsche Notenbank“. Niemieckiemu bankowi emisyjnemu zezwala się na zamianę od 25 do 28. VII w obiegu będące Reichsmark i Rentenmark ze specjalnymi nalepkami na nową markę niemiecką. Zamiana starych marek na nowe z nalepkami dokonuje się w stosunku 1:1.

W dalszym ciągu rozkaz poleca rządowi finansów komisji gospodarczej, by przeprowadził on zamianę wszystkich kont oszczędnościowych na nową walutę do dnia 15. VIII. 48 r. Do kontroli kont powstać ma specjalna komisja. Dysponowanie kontami nie ma już ulegać ograniczeniom od 15. VIII. 1948 r. Notenbank wyda nowe marki w ilości potrzebnej do

zamiany, a nadto posiada on prawo wydawania nowych pieniędzy do 500 mil. marek, lecz tylko za każdorazową uchwałą niemieckiej komisji gospodarczej.

Przepisy wykonawcze przewidują wymianę 70 mk na głowę. Resztę wpłaconej do wymiany gotówki zapisuje się na specjalne konta, którym właściciel będzie mógł dysponować po 15. VIII, 1948. Co do sum figurujących na kontach dawniejszych obowiązują przepisy wydane już przedtem przez niemiecką komisję gospodarczą. Kierownicy przedsiębiorstw otrzymać mogą niezwłocznie po 10 marek na głowę na zatrudnionego pracownika, a pieniędzmi tymi mają pokryć drobne wydatki związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

Komisja gospodarcza wprowadziła przepisy mające spowodować możliwie wielki ruch bezgotówkowy.

Amerykańskie, brytyjskie i francuskie władze okupacyjne sektorów Berlina dopuściły do obiegu nową niemiecką walutę, zastrzegły jednak, że wydadzą odpowiednie zarządzenia, by zamiana waluty nie odbiła się niekorzystnie na ludności podległego im Berlina.

Obieg dwóch walut w Berlinie. — Równoczesny obieg dwóch walut wywołał chaos. Berlińczycy domagają się wprowadzenia moratorium, a bankructwa i zamykania zakładów pracy mnożą się w zachodnich sektorach miasta.

Nowa marka niemiecka w okupacji zachodniej. Doradcy finansowi Claya i Robertsona oświadczyli na konferencji prasowej, że nowa marka niemiecka nie posiada na razie ustalonej wartości na rynku światowym. W obrocie wewnętrznym uznaje się jej wartość równającą się 30 cent. amer. a zdolność produkcyjna zachod. strefy Niemiec stanowić będzie o jej pokryciu.

Nielegalny handel w strefie zachod.

Niemiec. Po wprowadzeniu reformy walutowej w Zachod. Niemczech daje się tam zauważyć wzmógłony handel nielegalny. Handlarze pokątni, którzy nagromadzili duże ilości towarów zagranicznych, starają się teraz zdobyć jak najwięcej nowej gotówki, by móc rozpocząć nowe spekulacje artykułami spożywczymi. Na czarnym rynku w Karlsruhe, Frankfurtcie i Stuttgarcie amerykańskie papierosy oraz kawę można było nabyć za połowę ceny, jaką się płaci za nie, nabywając te artykuły drogą przydziału.

Studenci poszkodowani.

Reforma walutowa, przeprowadzona w zachodniej strefie okupacyjnej Niemiec odbiła się fatalnie na życiu studentów. Wielu studentów utrzymywało się z pracy dodatkowej, wskutek reformy walutowej tracili ją niejednokrotnie. W Würzburgu np. 50% studentów opuściło uniwersytet z powodu braku środków utrzymania.

Ułatwienia dla handlu zagranicznego.

Wydział Handlu Zagranicznego Nadreńskiej Izby Handlowej postanowił zwrócić się do miarodajnych czynników w sprawie ułatwień dla eksportu niemieckiego. Wydział uważa, że dla podniesienia wywozu konieczne jest umożliwienie korzystania z telegrafu i telefonu z zagranicą handlowcom i przemysłowcom niemieckim. Również kupcy i przemysłowcy niemieccy korzystają winni z możliwości wyjazdów za granicę celem nawiązania bezpośrednich kontaktów gospodarczych. Dla zwiększenia eksportu potrzebna jest również ochrona niemieckich patentów oraz znaków towarowych. Wydział wystąpił z propozycją pośredniczenia pomiędzy eksporterami a władzami państw okupujących co do poruszonego problemu.

ZSRR gotów zaopatrzyć cały Berlin w artykuły pierwszej potrzeby. — W związku z trudnościami zaopatrzenia ludności zachodnich stref Berlina w artykuły pierwszej potrzeby władze sowieckie oświadczyły gotowość zaopatrzenia ludności według przysługujących norm. Każdy mieszkaniec Berlina bez względu na to, w którym sektorze Berlina mieszka, będzie miał możliwość na swe karty żywnościowe otrzymać chleb i inne środki żywnościowe w sektorze okupacji sowieckiej. Około 70 biur stoi tam do dyspozycji ludności sektorów zachodnich, które po przedłożeniu świadectw tożsamości i karty żywnościowej oraz dokonaniu formalności rejestracyjnych skierowują zainteresowanego do sklepu rozdzielczego. Na cele wyżywienia mieszkańców zachod. stref Berlina przeznaczył zarząd sowiecki 100 tys. ton zboża, 10 700 ton tłuszczu oraz dużą ilość innych środków żywności ze swych zapasów.

Udział Saksonii w eksporcie niemieckim. Przy analizie Targów Lipskich oraz hanowerskich uderza duża ilość gotowych towarów, które wytwarza Saksonia. Saksonia posiada gęste zaludnienie (ca 300 osób na 1 km²) będąc stosunkowo ubogą w surowce, a przetwórczość importowanych surowców stanowi głównie o jej aktywności gospodarczej. Eksport saski gotowych fabrykatów w okresie między 1 a 2 wojną światową oceniany był przez rzeczoznawców na 20% całego eksportu Niemiec.

Statystyki amerykańskie wykazały, że udział Saksonii w eksporcie towarów przemysłowych z Niemiec do Ameryki wynosił w r. 1930 — 25%. Później spadł on wobec ograniczeń

wywozowych i kureczenia się niemieckiego eksportu. Jedynie Nadrenia ze względu na swe bogactwa kopalniane oraz wysoko z powodu tego rozwinięty przemysł jak i korzystne położenie wykazywała znacznie wyższy udział w eksporcie krajów niemieckich.

Charakterystycznym wydaje się być fakt, że eksport saski jest produktem głównie stosunkowo małych, lecz licznych przedsiębiorstw, podczas gdy wyroby wielkich fabryk stanowią w nim mniejszy udział. Struktura omawianego kraju odpowiada też temu obrazowi. Eksport Saksonii jest silnie zróżniczkowany, lecz artykuły tekstylne oraz wyrób maszyn zajmują tu naczelną rolę stanowiąc około 3/5 całego eksportu saskiego. Wyroby przemysłu metalurgicznego przedstawiają się poza tym dość pokaźnie: są to instrumenty muzyczne, zabawki itp. Również produkcja papiernicza, celulozy i rafinerii drzewnej partycypuje poważnie w wywozie. Udział środków lokomocji w eksporcie saskim rzuca się w oczy. Dalej notujemy wyroby precyzyjnej mechaniki, wyroby szklane, ceramiczne, różne rodzaje przemysłu odzieżowego, wreszcie meble, fortepiany oraz liczne drobne przedmioty z drewna. W ramach wchodzi także wytwory młynarskie, wyroby słodowe oraz galanteria skórzana.

Przyszłość eksportu saskiego zależy przede wszystkim od dostawy potrzebnych surowców zza granicy.

Giełda. Z Hamburga donoszą, iż istnieje zamiar wznowienia giełdy papierów wartościowych dla Bizonii. Giełda ta ma jednak podlegać specjalnej kontroli.

Michał Zakrzewski

ZYCIE KULTURALNE

Wrocławski Kongres Pokoju znalazł liczne echa w prasie niemieckiej. Prasa wychodząca w strefie sowiec-

kiej przynosiła obszernie sprawozdania z obrad Kongresu i dawała obfite streszczenia wygłoszonych na nim